

FRANC GNJEZDA (1880—1969)

Dne 28. junija 1969 je v devetdesetem letu starosti v Ljubljani umrl Franc Gnjezda, profesor v pokoju, eden zadnjih nestorjev ljubljanske klasične gimnazije. Odšel je tih in skromen, kakršen je vedno bil, obdan od zvestih učencev, ki so ga v slovo še enkrat počastili na Žalah, kjer je legel v grob k soprogi in davno umrlemu sinu.

Pokojnik ni bil mož velikih besed in dejanj, toda izredno vesten in požrtvovalen delavec, vedno pripravljen prijeti za vsako delo v šoli, ki mu je bila pravi dom. Kot strokovnjak, vzgojitelj in osebnost je zapustil v srcih vseh, ki so ga poznali, lik vzornega učitelja in voditelja v življenju in si s tem postavil najlepši spomenik — *exegi monumentum aere perennius*, kot bi sam dejal v šaljivem zanosu.

Rodil se je 27. januarja 1880 v Zgornji Kanomlji pri Idriji, končal tam osnovno šolo, v Ljubljani pa klasično gimnazijo. Na Dunaju je študiral klasično in slovansko filologijo pri profesorjih H. v. Arnimu, L. Radermacherju, M. Rešetarju in drugih. Kot suplent je poučeval dve leti na II. državni gimnaziji v Ljubljani, nato se je poročil in študiral še dve leti privatno na Dunaju, leta 1909 pa je nastopil državno službo na klasični gimnaziji v Ljubljani, kjer je ostal neprekinjeno 38 let, do upokojitve 1946. Poučeval je latinščino, grščino, filozofijo, umetnostno zgodovino, psihologijo in logiko, uredil in vodil profesorsko knjižnico ter vzgajal in spremljal v življenje pet generacij klasičnih maturantov, poznejših uglednih osebnosti.¹ L. 1948 je bil imenovan za honorarnega predavatelja latinskega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani, l. 1952 prav tam za predavatelja metodike pouka klasičnih jezikov; obojno funkcijo je opravljal do visoke starosti 82 let, naslednji dve leti (1962—1964) je bil član komisije za strokovne izpite profesorjev srednje šole kot izpraševalec metodike pouka klasičnih jezikov. Poleg tega je predaval na Ljudski univerzi, v Filozofskem društvu, interpretiral priložnostno na umetnostnih razstavah itd. Za slušatelje romanistike, arheologije, zgodovine in umetnostne zgodovine na filozofski fakulteti, ki jim je predaval latinščino, je sestavil posebna skripta, prirejena specifičnim potrebam njihovega študija; veliko gradiva v obliki komentarjev k posameznim antičnim avtorjem pa je zapustil v rokopisu.

¹ Eden njegovih učencev je bil tudi slovenski pisatelj Miško Kranjec, ki je malo pred pokojnikovo smrtjo objavil umetniško sugestivno in pravično podobo pokojnega profesorja v svojem avtobiografskem delu „Svetlikanje jutra“ (Murska Sobota 1968), str. 188—192. — Op. ur.

Bil je umerjenega značaja, ustaljenih navad, od začetka do konca uslužben na istem odličnem šolskem zavodu, ves prežet z ljubeznijo do antike in do mladine. Strog do sebe je bil prav tak tudi do drugih, idealno zagledan v svoje zgodovinske, mitološke in umetnostne vzore, ob vsem tem pa ljubitelj narave in zdravega, vzdržnega življenja. Njegov šport so bili redni jutranji sprehodi po Rožniku, pred poukom, s knjigo v roki; bil je pravo poosebljenje načela *mens sana in corpore sano*. In ko tega v visoki starosti že ni več zmož, ko mu je že vse odpovedalo, telo, noge, oči, je še vedno črpal iz zakladnice svojega spomina ter spodbujal sebe in svoje bližnje s citati iz stare, večno žive latinske in grške življenjske modrosti. Bil je sam v sebi živa antika in svetel primer, kako plemenito nagradi nekoga v pozni starosti, tja do smrti, ljubezen in predanost izbranemu življenjskemu poklicu — iskanju lepega in dobrega.

Maribor.

Melita Breznik.

Igor Pleško:

NIVE IMMINENTE

Sol fessum calefactat almus arvum,
Dona quod tulit horna copiose;
Non sulcos tegit erutos adhuc nix
Splendide nitido suo tapete.

Iam large niveos peropto campos,
Ut cunctae foveae tegantur aequae,
Est mirabile tum mihi esse solum,
Amplexus potius peti est amatae.

Nempe ne te aliquis dolor prehendat,
Tete mititer ambit arcta vita,
Solum in delicia tenes hoc unum:
Res bonae veniunt malis peractis.

Iam mox obruet arva nix caduca,
Omne praeteritum manebit infra:
Vita germinet ex amore posthac
In novis spatiis — quod approbes, sors!

Ljubljana.

Vertit: S. Kopriva.